

Opinnäytetyö (AMK)

Hoitotyön koulutusohjelma

Sairaanhoitaja (AMK)

2016

Emma-Riikka Ringvall

SAIRAANHOITAJIEN TYÖELÄMÄÄN SIJOITTUMISEEN VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ

– valmistuvien ja vasta valmistuneiden
sairaanhoitajien odotuksia hoitotyön työpaikoilta

Emma-Riikka Ringvall

SAIRAANHOITAJIEN TYÖELÄMÄÄN SIJOITTUMISEEN VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ

- valmistuvien ja vasta valmistuneiden sairaanhoitajien odotuksia hoitotyön työpaikoilta

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää valmistuvien ja vasta valmistuneiden sairaanhoitajien odotuksia työelämältä sekä niitä tekijöitä jotka vaikuttavat työpaikan vetovoimaisuuteen. Opinnäytetyö on toteutettu soveltamalla systemaattisen kirjallisuuskatsauksen menetelmää. Aineistoksi valikoitui 10 (=n) julkaisua.

Hoitoalalla tarvitaan työvoimaa vastaamaan erityisesti suurten ikäluokkien ikääntymisestä johtuvaan lisääntyneeseen hoitotyön tarpeeseen. Nuorten sairaanhoitajien alalla pysyminen on kuitenkin sekä kansallisesti että kansainvälisesti huolenaihe. Työ hoitoalalla ei vastaa nuorten odotuksia työelämältä. Tulevaisuuden haaste onkin kehittää hoitotyön työpaikkojen vetovoimaisuutta. Tutkimuksia työpaikkojen vetovoimaisuuteen liittyvistä tekijöistä erityisesti valmistuvien ja vasta valmistuneiden sairaanhoitajien keskuudesta on kuitenkin niukasti.

Tämän opinnäytetyön tuloksissa valmistumassa olevien sairaanhoitajien sijoittumiseen työelämässä vaikuttivat sekä työn sisäiset tekijät, kuten työn monipuolisuus, haasteellisuus sekä mahdollisuus tarjota hyvää hoitoa, että työn ulkoiset tekijät, kuten palkkaukseen, työaikojen vaikuttamiseen ja työpaikan sijaintiin liittyvät seikat. Opiskelujen aikaisilla käytännön harjoittelujaksoilla oli merkittävä vaikutus siihen mihin valmistuva sairaanhoitaja sijoittuu työelämässä.

Vasta valmistuneiden sairaanhoitajien keskuudessa työpaikan vetovoimaisuuteen liittyviä tekijöitä olivat työpaikan sisäiset tekijät kuten työn haasteellisuus ja mielenkiintoisuus, oman osaamisen hyödyntäminen, vapaus, itsenäisyys ja vaikuttamismahdollisuudet. Työn ulkoisia työpaikan vetovoimaisuuteen vaikuttavia tekijöitä olivat työaikoihin vaikuttaminen, palkkaus, työpaikan sijainti, perehdytys ja tuki. Työyhteisöön liittyvät asiat, kuten yhteisöllisyys, koettiin tärkeiksi. Myös opiskelujen aikaisten käytännön harjoitteluiden vaikutus korostui. Vasta valmistuneet sairaanhoitajat toivoivat työpaikaltaan myös mahdollisuuksia koulutuksiin ja uralla etenemiseen. Myös esimieheen ja johtamiseen liittyviä seikkoja nousi esiin. Esimiesten toivottiin ottavan huomioon sairaanhoitajien mieltymykset urakehityksessä ja auttavan resurssipulan helpottamisessa.

ASIASANAT:

valmistuva sairaanhoitaja, vasta valmistunut sairaanhoitaja, työpaikan vetovoimaisuus

Emma-Riikka Ringvall

FACTORS AFFECTING NURSES PLACING IN THE WORKING LIFE

- graduating nurses' and newly graduated nurses' expectations for nursing workplaces

The purpose of this thesis is to survey working life expectations of both graduating nurses and newly graduated nurses and factors affecting the attraction of the workplace. This thesis has been carried out by adapting the method of the systematic literature review. Total of 10 (=n) publications were chosen for analysis.

Within the nursing field labour is needed to respond to increased need of nursing caused by especially the ageing of big age groups. However, staying on the profession of young nurses is a worry both nationally and internationally. The work within nursing does not correspond to the young people's expectations from the working life. The challenge of the future indeed is to develop the attraction of the nursing workplaces. Limited data is available on factors affecting attraction of workplaces' especially among graduating nurses and newly graduated nurses.

The results of this thesis shows that both internal factors, such as versatility, challenges of the work and possibility to offer a good care, and external factors, such as salary, influencing the working hours and location of the work place, affected placing in the working life among both graduating nurses and newly graduated nurses. The clinical placements during studying had a significant effect on it where the graduating nurse is placed in the working life.

Among newly graduated nurses factors affecting the attraction of workplace were internal factors, such as challenges and interestingness of the work, to use professional skill, freedom, independence and possibilities of influencing. External factors affecting the attraction of workplace were influencing the working hours, salary, location of the workplace, orientation and support. The matters which are related to the work community, such as sense of community were regarded as important. Also the effect of clinical placement during studying was emphasized. Newly graduated nurses hoped also for the opportunities of educations and career development. Also the points which are related to a superior and management rose out. It was hoped that the superiors were taking the nurses' preferences in the career development into consideration and helping in the facilitation of the resources shortage.

KEYWORDS:

graduating nurse, newly graduated nurse, attraction of work place

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 KESKEISIÄ KÄSITTEITÄ	7
2.1 Valmistuva ja vasta valmistunut sairaanhoitaja	7
2.2 Työpaikan vetovoimaisuus	7
2.3 Opiskelujen aikainen käytännön harjoittelu	8
3 VALMISTUVAT SAIRAANHOITAJAT JA TYÖELÄMÄÄN SIIRTYMINEN	9
3.1 Työelämä muutoksessa	9
3.2 Hoitoalan vetovoimaisuus	9
4 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE, TARKOITUS JA TOTEUTUS	11
4.1 Opinnäytetyön tarkoitus	11
4.2 Opinnäytetyön toteutus	11
4.3 Aineiston haku	14
4.4 Sisällönanalyysi	20
5 TULOKSET	22
5.1 Mitkä tekijät ovat yhteydessä siihen, mihin valmistuva sairaanhoitaja sijoittuu työelämässä?	22
5.1.1 Työn sisältö	23
5.1.2 Työpaikan ulkoiset tekijät	23
5.1.3 Opiskelujen aikaisten harjoitteluiden vaikutus	24
5.2 Mikä tekee työpaikasta vetovoimaisen valmistuneen sairaanhoitajan näkökulmasta?	25
5.2.1 Työpaikan ulkoiset tekijät	26
5.2.2 Työn sisäiset tekijät	27
5.2.3 Työyhteisöön liittyvät tekijät	27
5.2.4 Koulutukset, jatkokoulutusmahdollisuudet ja uralla eteneminen	28
5.2.5 Esimieheen ja johtajuuteen liittyvät tekijät	28
6 OPINNÄYTETYÖN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	30
7 POHDINTA	32

TAULUKOT

Taulukko 1. Hakutermit sekä sisäänotto- ja poissulkukriteerit	13
Taulukko 2. Aineiston haku	15
Taulukko 3. Mitkä tekijät ovat yhteydessä siihen, mihin valmistuva sairaanhoitaja sijoittuu työelämässä?	17
Taulukko 4. Mikä tekee työpaikasta vetovoimaisen valmistuneen sairaanhoitajan näkökulmasta?	19
Taulukko 5. Esimerkki sisällönanalyysin vaiheista	21
Taulukko 6. Tekijät, jotka vaikuttavat siihen, mihin valmistuva sairaanhoitaja sijoittuu työelämässä.	24
Taulukko 7. Työpaikan vetovoimatekijöitä valmistuneen sairaanhoitajan näkökulmasta	29

1 JOHDANTO

Sosiaali- ja terveyspalveluiden tarve on viime vuosina kasvanut voimakkaasti ikääntyneen väestön määrän merkittävästä kasvusta (Ahokas ym. 2015, 108). Vuonna 2007 sairaanhoitajien ja muiden terveydenhuollon asiantuntijoiden ammattiryhmässä oli työllisiä 89 000. On arvioitu että vuoteen 2025 mennessä terveydenhuollon asiantuntijoiden määrä kasvaa noin 25 000 henkilöllä. Arvioidaan että vuosien 2008–2025 aikana työvoiman ulkopuolelle taas siirtyy 39 000 sairaanhoitajaa ja muita terveydenhuollon asiantuntijaa. Samalla ajanjaksolla ennakoitaan vapautuvan 64 000 uutta työpaikkaa, joka tarkoittaa noin 3 500 uutta työpaikkaa vuosittain. (Opetushallitus 2016.)

Vuonna 2015 sosiaali- terveys- ja liikunta-alan ammattikorkeakoulututkinnon suoritti noin 8350 henkilöä (Tilastokeskus 2015). Näistä sairaanhoitajatutkinnon suoritti 3000 henkilöä (Vipunen 2016). Vuonna 2015 terveydenhuollon hoitohenkilöstöstä alle 30-vuotiaita oli 16% ja yli 50-vuotiaita oli 37%. Terveydenhuollon hoitohenkilöstön keski-ikä oli 44,5 vuotta. (Kuntatyönantajat 2016.)

Tulevaisuudessa tarvitaan enemmän hoitajia, mutta hoitoala ei välttämättä houkuttele nuoria. Jopa 26% nuorista sairaanhoitajista oli Flinkmanin (2014, 70) tutkimuksessa harkinnut alanvaihtoa useamman kerran kuukaudessa, kun vastaava luku kaiken ikäisistä sairaanhoitajista oli 15%.

Opinnäytetyön tarkoituksena on systemaattisen kirjallisuuskatsauksen menetelmää hyödyntäen selvittää valmistuvien ja vasta valmistuneiden sairaanhoitajien odotuksia työelä-mältä sekä niitä tekijöitä, jotka vaikuttavat työpaikan vetovoimaisuuteen. Tavoitteena on, että opinnäytetyöstä on hyötyä kehitettäessä hoitoalan houkuttelevuutta ja siihen liittyviä tekijöitä erityisesti valmistuvien sairaanhoitajien näkökulmasta.

2 KESKEISIÄ KÄSITTEITÄ

2.1 Valmistuva ja vasta valmistunut sairaanhoitaja

Sairaanhoitajan koulutus on 210 opintopisteen laajuinen ammattikorkeatutkinto, mikä vastaa 3,5 vuotta opiskelua. Sairaanhoitajakoulutuksen suorittamisen jälkeen sairaanhoitaja laillistetaan terveydenhuollon ammattihenkilöksi sairaanhoitajan hakemuksesta ja ammattikorkeakoulun ilmoituksesta. (Opetusministeriö 2006, 70-71.)

Tässä työssä valmistuvalla sairaanhoitajalla tarkoitetaan sairaanhoitajaopiskelijaa, joka on suorittanut suurimman osan sairaanhoitajan tutkintoon tarvittavista opinnoista ja on valmistumassa sairaanhoitajan ammattiin seuraavan vuoden aikana. Vasta valmistuneella sairaanhoitajalla tarkoitetaan sairaanhoitajaa jonka ammattiin valmistautumisesta on kulunut vain vähän aikaa ja joka kokee olevansa sairaanhoitajan ammatissa vielä aloittelijan ja uuden työntekijän roolissa.

2.2 Työpaikan vetovoimaisuus

Vetovoima tarkoittaa suomen sanakirjan mukaan puoleensa vetävää voimaa, vetämiin käytettävää tai tarvittavaa voimaa, houkutusta ja kiinnostusta johonkin sekä viehätysvoimaa (Gummerus, 2016). Puhuttaessa vetovoimaisesta työpaikasta vetovoimalla tarkoitetaan puoleensa vetävää ja kiinnostusta herättävää työpaikkaa.

1970- ja 1980-luvuilla syntyi Yhdysvalloissa käsite "Magneettisairaala". Magneettisairaala nimitystä käytettiin hoitolaitoksesta, joka onnistui houkuttelemaan hoitajia ja sai heidät pysymään työsuhteessa tuolloin Yhdysvalloissa vallinneesta maanlaajuisesta sairaanhoitajapulasta huolimatta. (Hotus 2010.)

Tutkimusten mukaan vetovoimaisen sairaalan tunnusmerkkejä ovat myönteinen työilmapiiri, työhyvinvointi ja erityisesti yhteistyö eri ammattiryhmien välillä. Työn mielekkyydellä, optimaalisella henkilöstömitoituksella ja järkevällä työnjaolla voidaan edistää työtyytyväisyyttä ja parantaa hoitotuloksia. (Mäkipää ym. 2012, 1060-1063.)

2.3 Opiskelujen aikainen käytännön harjoittelu

Suomessa sairaanhoitajaopinnot ovat laajuudeltaan 210 opintopistettä (Opetusministeriö 2006, 63). Sairaanhoitajakoulutukseen kuuluu perus- ja ammattiopinnot, ammattitaitoa edistävät harjoittelut, opinnäytetyö ja kypsyysnäyte sekä vapaasti valittavat opinnot (Opetusministeriö 2006, 70). Ohjatun harjoittelun osuus opinnoista on 75 opintopistettä. Osa harjoittelusta suoritetaan ammattikorkeakoulun luokkatiloissa ja osa hoitotyön ympäristöissä. Harjoittelu toteutetaan ammattitaitoisen hoitohenkilökunnan valvonnassa. (SoleOPS 2015-2016.) Ohjatun harjoittelun tavoitteena on perehdyttää opiskelija erityisesti ammatillisten opintojen kannalta keskeisiin työtehtäviin sekä tietojen ja taitojen soveltamiseen työelämässä (Heinonen 2004, 13).

3 VALMISTUVAT SAIRAANHOITAJAT JA TYÖELÄMÄÄN SIIRTYMINEN

3.1 Työelämä muutoksessa

Työelämä elää muutoksessa. Erityisesti nuori sukupolvi, ns. Millennials-sukupolvi, joka saavutti täysi-ikäisyytensä vuosituhannen vaihteessa, tulee muuttamaan työelämää vahvemmin kuin aikaisemmat sukupolvet. Nuoret eivät ole valmiita uhraamaan työlle kohtuuttomasti ja nuoret haluavat toteuttaa itseään pääsääntöisesti muualla kuin töissä. (Halava & Pantzar 2010, 36.)

Ammatinvalintaa pohtiva nuori sukupolvi odottaa tulevalta työltään erilaisia asioita kuin vanhempi sukupolvi. Työn ja muun elämän yhteensovittaminen koetaan entistä tärkeämmäksi ja työn sisällöltä ja työnantajalta vaaditaan paljon. (Haapalainen 2012, 14.) Nuori sukupolvi ei enää vanhempien sukupolvien tavoin luo identiteettiään niin voimakkaasti työn varaan. Tämä asettaa muutospaineita työnantajille ja työyhteisöille luoda työlle kiinnostavampia ja parempia puitteita, jotta nuoret saataisiin omistautumaan työlle. (Halava & Paltzar 2010, 36.)

Nuorten käsityksissä tulevasta työelämästä korostuvat ihmissuhteet, työn mielekkyys ja mielenkiintoisuus sekä vapaa-aika, joka on nuorille tärkeämpi osa-alue elämässä kuin vanhemmille. Nuoret pitävät pysyvää työsuhdetta tavoiteltavana asiana ja kokevat tulevan työn olevan tärkeä osa elämää. (Myllyniemi 2012, 15-16.)

3.2 Hoitoalan vetovoimaisuus

Vuonna 2009 tehdyssä tutkimuksessa vain 1 prosentti abiturienteista piti sairaanhoitajan ammattia toiveammattinaan. Sairaanhoitajan ammattiin nuoret liittivät huonon palkan ja työn henkisen raskauden. Toiveammattiltaan nuoret odottivat hyvää palkkaa, uralla etenemisen mahdollisuuksia, arvostusta ja valtaa enemmän mitä he liittivät sairaanhoitajan ammattiin. (Pakkanen 2010, 63.)

Kansainvälisten tutkimusten mukaan 1-26% valmistuneista sairaanhoitajista jättää ammattinsa viiden vuoden sisällä. Nuorten sairaanhoitajien aikomukset lähteä alalta ovat

pitkäkestoinen ja hyvin yksilöllinen prosessi. Lähtemisaikomukseen vaikuttavat monet eri tekijät, kuten henkilökohtainen uupuminen, surkeat kehittymismahdollisuudet, työn ja perheen yhdistämisen hankaluudet ja työn korkeat vaatimukset. (Flinkman 2014, 13, 86-87.)

Suomalaisia terveydenhuoltoalan organisaatioita on tulevaisuudessa kehitettävä veto-voimaisimmaksi hyödyntäen vetovoimaisuutta lisääviä tekijöitä, jotta se pystyy vastaamaan hoidon laadun ja potilasturvallisuuden haasteisiin. (Mäkipää ym. 2012, 1060-1063.)

4 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE, TARKOITUS JA TOTEUTUS

4.1 Opinnäytetyön tarkoitus

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on systemaattisen kirjallisuuskatsauksen menetelmää soveltaen kuvata valmistuvien ja vasta valmistuneiden sairaanhoitajien odotuksia työelämältä sekä niitä tekijöitä jotka vaikuttavat työpaikan vetovoimaisuuteen.

Opinnäytetyön tavoitteena on auttaa työnantajia ja esimiehiä luomaan työyhteisöjä, jotka houkuttelevat vasta valmistuneita sairaanhoitajia ja joissa vasta valmistuneet sairaanhoitajat pysyvät töissä.

Kirjallisuudesta haettiin vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

1. Mitkä tekijät ovat yhteydessä siihen, mihin valmistuva sairaanhoitaja sijoittuu työelämässä?
2. Mikä tekee työpaikasta vetovoimaisen vasta valmistuneen sairaanhoitajan näkökulmasta?

4.2 Opinnäytetyön toteutus

Opinnäytetyö on kirjallisuusperusteinen opinnäytetyö, joka toteutettiin mukaillen systemaattisen kirjallisuuskatsauksen menetelmää. Kirjallisuuskatsaus on tiedon kokoamista rajatulta alueelta ja sen tarkoituksena on vastata valittuun tutkimusongelmaan. Kirjallisuuskatsauksen tekeminen edellyttää, että aihealueesta on aikaisemmin tehty edes jonkin verran aikaisempaa tutkimusta. (Johansson ym. 2007, 2.)

Systemaattisen kirjallisuuskatsauksen ero muihin kirjallisuuskatsauksiin on se, että sillä on tarkka tarkoitus ja siinä tutkimuksen valinta-, analysointi- ja syntetisointiprosessit ovat tarkkaan määriteltyjä ja kirjattuja virheiden vähentämiseksi. Systemaattinen kirjallisuuskatsaus etenee vaiheittain, joita on karkeasti jaoteltuna kolme. Ensimmäisessä vaiheessa suunnitellaan kirjallisuuskatsauksen toteuttaminen, toisessa vaiheessa tehdään

haut, analysointi ja tulosten syntetisointi ja kolmannessa vaiheessa katsaus raportoidaan. (Johansson ym. 2007, 4-5.)

Suunnitteluvaihe sisältää aiemman tutkimustiedon kartoituksen, katsauksen tarpeen määrittämisen, tutkimussuunnitelman teon ja tutkimuskysymysten määrittelyn. Tutkimuskysymykset ovat mahdollisimman selkeitä ja niitä tulisi olla yhdestä kolmeen. Myös katsauksen teon menetelmät valitaan, kuten hakutermin ja tietokantojen valinnat sekä tarkat sisäänotto ja poissulkukriteerit valittavalle aineistolle. (Johansson ym. 2007, 6.)

Tähän opinnäytetyöhön valittiin ensin yksi kysymys: mitkä tekijät ovat yhteydessä siihen, mihin valmistuva sairaanhoitaja sijoittuu työelämässä. Tavoitteena oli löytää tietoa nimenomaan valmistumassa olevien sairaanhoitajaopiskelijoiden odotuksista tulevasta työpaikastaan. Suurin osa löydettyistä lähteistä oli ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä.

Halcomb ym. (2011, 2229) toteavat omassa sairaanhoitajaopiskelijoiden suuntautumisalaa kartoittavassa tutkimuksessaan, että tutkittua tietoa tekijöistä, jotka vaikuttavat valmistuvien sairaanhoitajien ura valintoihin, on rajoitetusti. Koska myös oma hakuni tuotti aineistoa suurimmaksi osaksi juuri jo valmistuneiden sairaanhoitajien työelämän odotuksilta, jotka pitkälti olivat samoja kuin valmistumassa olevien sairaanhoitajaopiskelijoiden odotukset työelämään siirtyessä, päätin laajentaa opinnäytetyötäni toiseen kysymykseen. Kysymys rajattiin koskemaan vastavalmistuneita sairaanhoitajia. Tarkkaa aikaa valmistumisesta ei asetettu, joissakin tutkimuksissa mainittiin kohdejoukkona vain vastavalmistuneet mainitsematta kuinka kauan aikaa valmistumisesta oli kulunut.

Toiseksi kysymykseksi valittiin: mikä tekee työpaikasta vetovoimaisen valmistuneen sairaanhoitajan näkökulmasta.

Hakutermeiksi valittiin valmistuva sairaanhoitaja, valmistunut sairaanhoitaja, työelämään siirtyminen, urakehitys, valmistuva sairaanhoitajaopiskelija, työpaikan valinta, opiskelija, nuori sairaanhoitaja, hoitotyö, työpaikka, sairaanhoitaja. Hakutermejä täydennettiin hakusanoilla hoitotyö ja vetovoimaisuus haun rajaamiseksi koskemaan nimenomaan hoitotyötä ja vetovoimaisuuteen liittyviä tuloksia.

Englanninkielisiksi hakutermeiksi valittiin graduating nursing student, newly graduate nurse, recent graduate nurse, transition working life, career development, work choices, nursing students, attraction, magnetism, ja nursing staff availability. Hakutermejä täydennettiin hakusanoilla work, working, nursing, young nurse, choice ja workplace kohdentamaan hakutulokset tarkoitusta vastaaviksi.

Sisäänottokriteerien kohdejoukoksi valittiin sairaanhoitajaopiskelijat ja vasta valmistuneet sairaanhoitajat. Julkaisun sisällön sisäänottokriteeriksi valittiin sairaanhoitajaopiskelijoiden suuntautumisaikomuksia valmistumisen jälkeen sekä niihin vaikuttavia tekijöitä käsittelevät julkaisut sekä julkaisut, jotka käsittelevät vasta valmistuneiden sairaanhoitajien mielipiteitä ja ajatuksia hyvästä, vetovoimaisesta ja viihtyisästä työpaikasta.

Poissulkukriteerien avulla rajattiin pois julkaisut, jotka käsittelevät vasta opintonsa aloittaneita sairaanhoitajaopiskelijoita ja valmistuneita sairaanhoitajia joilla oli jo pitkä työura. Lisäksi rajattiin pois erilaisten koulutusten tai ohjelmien vaikuttavuus työpaikkaan sijoittumiseen tai viihtymiseen sekä hoitoalalle hakeutumisen syitä kartoittavat julkaisut.

Hakutermit sekä sisäänotto- ja poissulkukriteerit on lueteltu taukukossa 1.

Taulukko 1. Hakutermit sekä sisäänotto- ja poissulkukriteerit

Hakutermit	
valmistuva sairaanhoitaja, valmistunut sairaanhoitaja, työelämään siirtyminen, urakehitys, valmistuva sairaanhoitajaopiskelija, työpaikan valinta, opiskelija + hoitotyö, nuori sairaanhoitaja, hoitotyö + vetovoimaisuus, työpaikka + vetovoimaisuus, sairaanhoitaja + vetovoimaisuus graduating nursing student, attraction + workplace + young nurse, magnetism + workplace + young nurse, magnetism + workplace + nursing, newly graduate nurse + working, recent graduate nurse + work, transition working life + nursing, career development + nursing + young nurse, nursing staff availability, career development + nursing + newly graduated nurses, career development + nursing + recent graduate, work choices + nursing students, choice + nursing students	
Sisäänottokriteerit	
Kohdejoukko: sairanhoitajaopiskelijat ja vasta valmistuneet sairaanhoitajat	Artikkelin tulokset: sairanhoitajaopiskelijoiden valmistumisen jälkeen liittyvät suuntautumisaikomukset ja tekijät, jotka niihin vaikuttavat. Vasta valmistuneiden sairaanhoitajien mielipiteet ja ajatukset hyvästä, vetovoimaisesta ja viihtyisästä työpaikasta
Poissulkukriteerit	
Kohdejoukko: Vasta opintonsa aloittaneet sairaanhoitajaopiskelijat, sairaanhoitajat joilla on jo pitkä työura.	Artikkelin tulokset: Erilaisten koulutusten tai ohjelmien vaikuttavuus työpaikassa sijoittumiseen tai viihtymiseen, hoitoalalla hakeutumisen syitä kartoittava.

4.3 Aineiston haku

Kirjallisuuskatsauksen toisessa vaiheessa suoritetaan aineiston haku ja valikoiminen, analysoiminen tutkimuskysymysten mukaisesti sekä tutkimustulosten syntetisoiminen. Katsaukseen valittava aineisto valitaan sisäänotto- ja poissulkukriteerien mukaan ensin otsikon perusteella, sitten tiivistelmän perusteella ja lopuksi koko tekstin perusteella. Aineiston valinnan jälkeen tutkimukset analysoidaan sisällöllisesti tutkimuskysymysten ja laadukkuuden mukaan, jonka jälkeen tulokset syntetisoidaan. Viimeisessä vaiheessa saadut tulokset raportoidaan sekä tehdään johtopäätökset ja suositukset aineiston pohjalta. (Johansson ym. 2007, 6-7.)

Tietokannoiksi valittiin kotimainen terveystieteellinen tietokanta Medic, hoitotieteen, hoitotyön ja fysioterapian kansainvälinen viite- ja tiivistelmätietokanta Cinahl (Johansson ym. 2007, 30-31) sekä Kansalliskirjaston ylläpitämä julkaisuarkisto Doria, jossa on usean organisaation tuottamaa sisältöä. Aluksi mukana oli myös Suomen ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden julkaisuarkisto Theseus, joka hylättiin sillä perusteella että periaatteena on, ettei aineistossa ole mukana ammattikorkeakoulutasoisia opinnäytetöitä, mikäli aiheesta löytyy myös muita lähteitä.

Suomenkielinen haku tuotti yhteensä 197 osumaa, joista otsikon ja tiivistelmän perusteella valittiin 10 julkaisua. Näistä koko tekstin perusteella valittiin 7, joista päällekkäisiä oli 4. Aineistoksi valikoitui 3 julkaisua: yksi väitöskirja, yksi pro gradu-tutkielma ja yksi kandidaatintutkielma. Kaikki suomenkieliset artikkelit vastasivat toiseen tutkimuskysymykseen: mikä tekee työpaikasta vetovoimaisen valmistuneen sairaanhoitajan näkökulmasta.

Englanninkielinen haku tuotti yhteensä 209 osumaa, joista otsikon ja tiivistelmän perusteella valittiin 21 julkaisua. Näistä koko tekstin perusteella valittiin 13 artikkelia, joista päällekkäisiä oli 6. Aineistoksi valikoitui 7 artikkelia. Viisi näistä julkaisuista vastasi ensimmäiseen tutkimuskysymykseen: mitkä tekijät ovat yhteydessä siihen, mihin valmistuva sairaanhoitaja sijoittuu työelämässä. Julkaisuista kaksi vastasi toiseen tutkimuskysymykseen: mikä tekee työpaikasta vetovoimaisen valmistuneen sairaanhoitajan näkökulmasta. Julkaisuista kolme oli Australiasta, yksi Kanadasta, yksi Norjasta, yksi Yhdysvalloista ja yksi Singaporesta. Hakuprosessi on kuvattu taulukossa 2.

Taulukko 2. Aineiston haku

Tietokanta: MEDIC Hakukriteerit: Koko teksti, julkaistu 2004-2016, kielet suomi ja englanti	Osumat	Otsikon ja tiivistelmän perusteella valitut	Koko tekstin perusteella valitut
Hakusanat			
valmistuva sairaanhoitaja	0		
valmistunut sairaanhoitaja	0		
työelämään siirtyminen + hoitotyö	0		
urakehitys	31	3	1
valmistuva sairaanhoitajaopiskelija	0		
työpaikan valinta	0		
opiskelija + hoitotyö	21	1	0
nuori sairaanhoitaja	0		
hoitotyö + vetovoimaisuus	1	0	
työpaikka + vetovoimaisuus	0		
sairanhoitaja + vetovoimaisuus	1	0	

Tietokanta: DORIA Hakukriteerit: julkaistu 2004-2016, kielet Suomi ja englanti	Osumat	Otsikon ja tiivistelmän perusteella valitut	Koko tekstin perusteella valitut
Hakusanat			
valmistuva sairaanhoitaja	0		
valmistunut sairaanhoitaja	0		
työelämään siirtyminen + hoitotyö	1	0	
urakehitys + hoitotyö	9	2	2
valmistuva sairaanhoitajaopiskelija	2	0	
työpaikan valinta	5	0	
opiskelija + hoitotyö	86	1	1
nuori sairaanhoitaja	1	1	1
hoitotyö + vetovoimaisuus	4	0	
työpaikka + vetovoimaisuus 29 / 1	29	1	1
sairanhoitaja + vetovoimaisuus 5 / 1	5	1	1

Tietokanta: CINAHL Hakukriteerit: Koko teksti, julkaistu 2004-2016, kielet suomi ja englanti	Osumat	Otsikon ja tiivistelmän perusteella valitut	Koko tekstin perusteella valitut
Hakusanat			
valmistuva sairaanhoitaja	0		
valmistunut sairaanhoitaja	0		
työelämään siirtyminen + hoitotyö	0		
urakehitys	1	0	
valmistuva sairaanhoitajaopiskelija	0		
terveydenhuoltotyövoiman saatavuus	0		
työpaikan valinta	0		
opiskelija + hoitotyö	0		
nuori sairaanhoitaja	0		
hoitotyö + vetovoimaisuus	0		
työpaikka + vetovoimaisuus	0		
sairanhoitaja + vetovoimaisuus	0		

Tietokanta: CINAHL Hakukriteerit: Koko teksti, julkaistu 2004-2016, englanti	Osumat	Otsikon ja tiivistelmän perusteella valitut	Koko tekstin perusteella valitut
Hakusanat			
graduating nursing student	30	3	2
attraction + workplace + young nurse	0		
magnetism + workplace + young nurse	0		
magnetism + workplace + nursing	3	0	
newly graduated nurse + working	21	2	1
recent graduate nurse + work	2	1	1
transition working life + nursing	2	0	
career development + nursing + young nurse	4	1	0
nursing staff availability	7	0	
career development + nursing + newly graduated nurses	2	1	1
career development + nursing + recent graduate	2	2	2
work choices + nursing students	4	1	1
choice + nursing students	132	10	5

Seuraavissa taulukoissa on esitettyä yhteenveto opinnäytetyöhön valituista julkaisuista. Julkaisuista on esitetty artikkelin nimi, sen tekijät, julkaisuvuosi ja –maa, artikkelin tarkoitus, tutkimusmenetelmä ja otos, artikkelin keskeiset tulokset sekä vastaus tutkimuskysymykseen. Taulukko 3 esittelee ensimmäiseen tutkimuskysymykseen vastaavat julkaisut ja taulukko 4 toiseen tutkimuskysymykseen vastaavat julkaisut.

Taulukko 3. Mitkä tekijät ovat yhteydessä siihen, mihin valmistuva sairaanhoitaja sijoittuu työelämässä?

Artikkelin nimi, tekijät, julkaisuvuosi	Artikkelin tarkoitus	Tutkimuksen menetelmä/ otos	Keskeiset tulokset	Vastaus tutkimuskysymykseen
Graduating nursing students' perceived preparedness for working in critical care areas Elizabeth J. Halcomb, Yenna Salamonson, Debra Raymond, Nicole Knox, 2011 Australia	Selvittää valmistuvien sairaanhoitajien aikomuksia työllistyä tehohoitotyöhön valmistumisen jälkeen.	Kvantitatiivinen, n=357, viimeisen vuoden sairaanhoitajaopiskelijat	Yli puolet osallistujista oli kiinnostuneita etsimään työtä tehohoidosta valmistumisen jälkeen. Pääsyyt valita tehohoitotyö olivat työn vaihtelevuus ja haasteellisuus, mahdollisuudet ammatilliseen kehittymiseen, keskittymiseen kehittymiseen, positiivinen näkökulma työskennellä potilaiden kanssa.	Työn vaihtelevuus ja haasteellisuus, mahdollisuudet ammatilliseen kehittymiseen, positiivinen näkökulma työskennellä potilaiden kanssa.
Nurses' choice of clinical field in early career Bente Abrahamson 2014 Norway	Selvittää mitkä tekijät vaikuttavat siihen, että valmistuva sairaanhoitaja valitsee hoitotyön alakseen vanhustyön tai psykiatrisen työn, sekä miten opiskelijoiden teoreettinen tieto, käytännön taidot sekä auttamishalu vaikuttavat hoitoalan valintaan.	Kvantitatiivinen pitkäaikais-tutkimus, n=411 Viimeisen luku-kauden sairaanhoitajaopiskelijat	Vanhushoitotyön valinneilla oli yhtäläiset teoreettiset tiedot niiden kanssa, jotka olivat valinneet sairaalahoitotyön, mutta auttamishalua vähemmän. Psykiatrisen hoitotyön valinneilla opiskelijoilla oli matalammat teoreettiset tiedot kuin sairaalahoitotyön valinneilla, mutta korkeammat käytännön taidot.	Eri aloille suuntavat sairaanhoitajaopiskelijat kokivat tärkeiksi työn arvoiksi eri asioita. Tärkeitä työelämän arvo ja olivat itsenäisyys, luovuus, kehittyminen ja yleinen auttamishalu.
Baccalaureate Nursing Students' Intention	Selvittää mitkä tekijät vaikuttavat siihen	Kysely, n=354,	Vain 21% opiskelijoista oli sitä mieltä että voisivat työskennellä	Opiskelijat pitivät ulkoisia tekijöitä, kuten palk-

Artikkelin nimi, tekijät, julkaisu-vuosi	Artikkelin tarkoitus	Tutkimuksen menetelmä/ otos	Keskeiset tulokset	Vastaus tutkimuskysymykseen
to Choose a Public Health Career Rachelle Larsen, LuAnn Reif, Renee Frauentdienst 2012 USA	että hoitotyön opiskelijat todennäköisesti valitsevat terveydenhoitotyön alakseen.	hoitotyön opiskelijoita	terveydenhoitoalalla valmistumisen jälkeen. Rekrytointikeinoista opiskelijat kokivat tärkeimmiksi vertailukelpoisen palkan, aikataulun joustavuuden ja lukukausimaksujen hyvityksen.	kaa, joustavaa aikataulua ja lukukausimaksujen hyvitystä, merkittävämpinä kuin sisäisiä tekijöitä. Sisäisillä tekijöillä, kuten sukupuolella, alalle hakeutumisella ja aikaisemmalla kokemuksella, oli vaihteleva merkitys uravaltioihin
Clinical placements and nursing students' career planning: A qualitative exploration Lisa McKenna, Louise McCall, Natalie Wray 2010 Australia	Selvittää sairaanhoitajaopiskelijoiden opiskeluaikaisten harjoittelujen vaikutusta urasuunnitelmiin.	Kvalitatiivinen, n=13, joista oli 7 opiskelijaa, 6 valmistunutta	Harjoittelupaikalla oli tärkeä rooli uravaltioihin, se antoi opiskelijoille näkökulmaa erilaisiin hoitotyön paikkoihin ja tarjosi opiskelijoille mahdollisuuden arvioida työpaikan sijainnin vaikutusta tulevaisuuden työpaikkana.	Opiskelujen aikaisilla harjoittelujaksoilla oli merkitystä opiskelijoiden uravaltioihin.
Employment goals, expectations, and migration intentions of nursing graduates in a Canadian border city: A mixed methods study Michelle Freeman, Andrea Baumann, Noori Akhtar-Danesh, Jennifer Blythe, Anita Fisher 2012 Kanada	Selvittää Kanadan rajalla sijaitsevan kunnan valmistuvien sairaanhoitajaopiskelijoiden muuttoai- komuksia ja niitä tekijöitä, jotka vaikuttavat päätöksentekoon muuttaa työskentelemään ulkomaille.	Sekä kvantitatiivinen että kvalitatiivinen, n=115, sairaanhoitajaopiskelijat	Vastaajista 86% piti parempana Kanadassa työskentelyä ja 2/3 oli harkinnut Kanadasta pois muuttoa. Muuttoaikeisiin vaikuttivat rakennuksessa asuminen sekä tunteminen ulkomailta työskentelevän sairaanhoitajan. Maastamuuttoa harkitsevilla oli merkittävästi korkeammat odotukset taloudestaan, ammatillisesta kehitymisestä, terveellisestä työpäikasta, seikkailusta ja itsenäisyydestä työskennellessä ulkomailta.	Opiskelujen aikaisilla harjoittelujaksoilla oli merkitystä opiskelijoiden uravaltioihin. Tärkeimpiä työhön liittyviä tekijöitä olivat vastaajien mielestä taloudelliset tulot, terveellinen työympäristö, itsenäisyys, eettisen hoitotyön tukeminen, henkilökohtainen turvallisuus, tukiverkko, ja seikkailu.

Taulukko 4. Mikä tekee työpaikasta vetovoimaisen valmistuneen sairaanhoitajan näkökulmasta?

Artikkelin nimi, tekijät, julkaisu vuosi	Artikkelin tarkoitus	Tutkimuksen menetelmä / otos	Keskeiset tulokset	Vastaus tutkimuskysymyseen
Nuorten sairaanhoitajien toiveita johtamiselta ja työelämältä Emmi Wanne 2015 Suomi	Selvittää mitä nuoret sairaanhoitajat toivovat johtamiselta ja työltä sekä millaiset työelämän elementit ja asiat johtamisessa ovat tärkeitä nuorille sairaanhoitajille.	Kvalitatiivinen, n=10, Vakituiset alle 30-vuotiaat sairaanhoitajat	Nuorille sairaanhoitajille tärkeitä työelämän elementtejä olivat tutkimuksen mukaan yhteisöllisyys, jonkinasteinen vapaus ja työaika autonomia sekä hyvän hoidon toteuttaminen. Johtamisessa tärkeimmäksi nousee perehdytys.	Hyvä työyhteisö, jonkinasteinen vapaus ja työaika-autonomia (tärkeä työn ja vapaa-ajan sovittamisessa), hyvän hoidon toteuttaminen
Young registered nurses' intent to leave the profession in Finland Mervi Flinkman 2014 Suomi	Selvittää mitkä tekijät ovat yhteydessä nuorten sairaanhoitajien aikomukseen lähteä ammatistaan.	Kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen kysely: n=147: 24-29-vuotiaat sairaanhoitajat haastattelu: n=18: 24-32-vuotiaat sairaanhoitajat	Nuorilla sairaanhoitajille on kohtalaisen suuret aikomukset lähteä alalta. Lähtöaikomukset ovat monimutkainen ilmiö, johon on yhteydessä monia eri tekijöitä. Koska alanvaihtoaikomukset ovat pitkäkestoisia prosesseja, voidaan niiden ehkäisemiseksi toteuttaa ennaltaehkäiseviä toimia.	Työpaikan vetovoimaisuuteen negatiivisesti vaikuttavia tekijöitä ovat korkeat työt vaatimukset, huonot mahdollisuudet edistymiseen ja kehittymiseen, riittämätön tuki, riittämätön määrä hoitajia potilaisiin nähden
Työmatka ja muut vetovoimatekijät työpaikan valinnassa Mari Kaljunen 2014 Suomi	Selvittää työpaikan vetovoimaisuuteen liittyviä seikkoja, erityisesti miten työntekijän muokattavissa olevat tekijät vaikuttavat työpaikan houkuttelevuuteen.	Kvalitatiivinen, n=5, Äskettäin valmistuneet sairaanhoitajat	Työpaikan houkuttelevuuteen vaikuttavia tekijöitä olivat tutkimuksen mukaan työn haastavuus ja mielenkiintoisuus, työkaverit, johtaminen ja erityisesti osastonhoitajan toiminta, organisaation maine ja työn jatkuvuus. Kokemus työmatkasta työpaikkaa valittaessa vaihteli merkittävästi haastateltavien keskuudessa.	Työn haastavuus ja mielenkiintoisuus, työn monipuolisuus ja vaihtelevuus, jatkuva kehittyminen, oman osaamisen hyödyntämistä vaativa työ, työkaverit, työilmapiiri, työn jatkuvuus.

<p>Recent graduate nurse views of nursing, work and leadership</p> <p>Michelle Cleary, Jan Horsfall, Debra Jackson, Paulpandi Muthulakshmi, Glenn E Hunt</p> <p>2013</p> <p>Singapore, Australia</p>	<p>Tutkia äskettäin sairaanhoitajatu- tutkinnon suorittaneita, ja selvittää heidän näkemyksiään korkeakoulusta valmistumise- sta, vaadituista hoitotyön taidoista ja ominaisuuksista, työpaikkaan siirtymisestä, saadusta tu- esta, hoitotyön johdosta ja esikuvista sekä urakehitystä ja pysymisestä hoitotyössä.</p>	<p>Kvalitatiivinen, n=17</p>	<p>Tutkimuksessa nousi esiin neljä laajaa aihepiiriä: (1) Taidot ja ominaisuudet, joita tutkinnon suorittaneet pitivät keskeisenä sairaanhoidolle. (2) Tuki jota he saivat siirtymisen aikana tutkinnon suorittaneesta aloittelevaan ammatinharjoittajaan ja tuen jatkuvuus. (3) Elementit joita he arvostavat hoitotyön esikuvissa ja johtajissa. (4) Osaston ominaispiirteet, jotka rohkaisevat heitä jäämään hoitotyöhön ja kehittämään uraa.</p>	<p>Lisätyöntekijöiden palkkaaminen, työpaikkakulttuuri, jossa on vähemmän syyttämistä, itsenäisyys ja työn haasteet, lisäämällä jatkokoulutusmahdollisuuksia, valinnanvapautta työyksikön ja erikoistumisen suhteen, palkkarakenteen parantaminen, tiedottamalla sairaanhoitajien roolista ja koulutusvaatimuksista sekä parantamalla johtoa.</p>
<p>Career development: graduate nurse views</p> <p>Michelle Cleary, Jan Horsfall, Debra Jackson, Paulpandi Muthulakshmi, Glenn E Hunt</p> <p>2012</p> <p>Singapore</p>	<p>Selvittää Singa- poren valmistu- neiden sairaan- hoitajien koke- muksia ja näke- myksiä amma- tillisesta kehitty- misestä ja ete- nemisestä.</p>	<p>Kvantitatiivinen, n=80, vastavalmis- tuneet sai- raanhoitajat</p>	<p>Potilaisiin sitoutuminen ja tehokkaan hoidon antaminen koettiin tärkeiksi tyytyväisyyttä tuoviksi tekijöiksi sairaanhoitajan ammatissa. Tyytymättömyyttä toivat elämäntapatekijät, huonot työajat, suuren yleisön kiittämättömyys ja lääketieteellinen yhteisö.</p>	<p>Tekijöitä, joihin vastavalmistuneet sairaanhoitajat olivat tyytyväisiä, olivat työn haastavuus, potilaiden osallistuminen, uramahdollisuudet, eteneminen ja alan näkymät, hoitotehokkuus, potilaan kokonaisuuden painotus, työn mielekkyys, tiimityöskentelyn taso. Tyytymättömyyttä aiheutti stressi, työajat, kiitoksen puute ja elämäntapatekijät</p>

4.4 Sisällönanalyysi

Sisällönanalyysin tarkoituksena on tulosten esittäminen laajasti mutta tiiviisti käsiteluo-
kia, käsitejärjestelmiä malleja tai käsitekarttoja hyödyntäen (Kankkunen & Vehviläinen-
Julkunen 2009, 134)

Aineisto analysoitiin teemoittelulla luomalla teemojen mukaisia käsiteluo-
kia.

Teemoittelussa aineistosta etsitään ja erotellaan tutkimusongelman kannalta olennaiset asiat. Nostamalla aineistosta esiin tutkimusongelmaa valaisevia teemoja, voidaan vertailla eri teemojen esiintymistä aineistossa. (Eskola Suoranta 1998, 174)

Sisällönanalyysi toteutettiin analysoimalla molempiin tutkimuskysymyksiin kuuluvat tutkimukset erikseen. Sisällönanalyysi aloitettiin erottamalla tutkimuskysymykseen vastaavat alkuperäisilmaukset teksteistä. Alkuperäisilmaukset pelkistettiin ja jaettiin alakategorioihin eri teemojen mukaan. Samantapaisia ja päällekkäisiä teemoja yhdisteltiin ja näin saatiin muodostettua yläkategorioita. Ensimmäiseen tutkimuskysymykseen vastanneista artikkeleista saatiin yhteensä kolme yläkategoriaa. Toiseen tutkimuskysymykseen vastanneista artikkeleista saatiin yhteensä viisi yläkategoriaa. Esimerkki sisällönanalyysin vaiheista on esitetty taulukossa 5.

Taulukko 5. Esimerkki sisällönanalyysin vaiheista

pelkistetty ilmaus	alakategoria	yläkatgoria
jonkinasteinen vapaus (Wanne 2015) vapaus tehdä työtä omalla tavallaan (Kaljunen 2014) itsenäisyys (Cleary ym. 2013a) valinnanvapauden lisääminen (Cleary ym. 2013a)	itsenäisyys ja vapaus	työn sisältö
haastava ja mielenkiintoinen työ (Kaljunen 2014) mahdollisuus hyödyntää osaamista (Kaljunen 2014) työn haasteet (Cleary ym. 2013a) työn haastavuus (Cleary ym. 2013b) työn vaativuuden huomioiminen (Flinkman 2014)	työn mielenkiintoisuus ja haastavuus	

5 TULOKSET

5.1 Mitkä tekijät ovat yhteydessä siihen, mihin valmistuva sairaanhoitaja sijoittuu työelämässä?

Ensimmäiseen tutkimuskysymykseen vastanneita tutkimuksia löytyi viisi, joista kaksi oli australialaisia, yksi yhdysvaltalainen, yksi norjalainen ja yksi kanadalainen.

Australialaiset tutkimukset oli julkaistu vuosina 2010 ja 2011. Vuonna 2010 julkaistu Lisa McKennan, Louise McCallin ja Natalie Wrayn tutkimus selvitti sairaanhoitajaopiskelijoiden opiskeluaikaisten harjoittelujen vaikutusta urasuunnitelmiin. Tutkimus oli kvalitatiivinen ja aineistona oli seitsemän sairaanhoitajaopiskelijaa ja kuusi valmistunutta sairaanhoitajaa. Vuonna 2011 julkaistussa Elizabeth J. Halcombin, Yenna Salamonsonin, Debra Raymondin ja Nicole Knoxin tutkimuksessa selvitettiin valmistuvien sairaanhoitajien aikomuksia työllistyä tehohoitotyöhön valmistumisen jälkeen. Tutkimus oli kvantitatiivinen ja aineistona oli 357 viimeisen vuoden sairaanhoitajaopiskelijaa.

Yhdysvaltalainen tutkimus oli vuonna 2012 julkaistu Rachelle Larsenin, LuAnn Reifin ja Renee Frauendienstin tutkimus, jossa selvitettiin mitkä tekijät vaikuttavat siihen että hoitotyön opiskelijat todennäköisesti valitsevat terveydenhoitotyön alakseen. Kyselytutkimuksessa oli mukana 354 hoitotyön opiskelijaa.

Norjalainen tutkimus oli vuonna 2014 julkaistu Bente Abrahamsenin selvitys siitä, mitkä tekijät vaikuttavat siihen, että valmistuva sairaanhoitaja valitsee hoitotyön alakseen vanhustyön tai psykiatrisen työn, sekä miten opiskelijoiden teoreettinen tieto, käytännön taidot ja auttamishalu vaikuttavat hoitoalan valintaan. Tutkimus oli kvantitatiivinen pitkittäistutkimus, johon osallistui 411 viimeisen lukukauden sairaanhoitajaopiskelijaa.

Kanadalainen tutkimus oli vuonna 2012 julkaistu Michelle Freemanin, Andrea Baumanin, Noori Akhtar-Daneshin, Jennifer Blythen ja Anita Fisherin Kanadan rajalla sijaitsevan kunnan valmistuvien sairaanhoitajaopiskelijoiden muuttoaikomuksia selvittävä tutkimus, johon osallistui 115 sairaanhoitajaopiskelijaa. Tutkimus oli sekä kvantitatiivinen että kvalitatiivinen.

Valituista tutkimuksista nousi esille sekä työn sisältöön että työpaikan ulkoisiin tekijöihin vaikuttavia asioita. Myös opiskelujen aikaisilla käytännön jaksoilla oli merkittävä vaikutus

valmistumassa olevien sairaanhoitajaopiskelijoiden odotuksiin työpaikalta ja työelä-mältä.

5.1.1 Työn sisältö

Valmistuville sairaanhoitajille tärkeitä työn sisältöön liittyviä arvoja olivat työn monipuoli-suus, haasteellisuus, itsenäisyys, luovuus, työturvallisuus sekä mahdollisuudet kehitty-miseen ja hyvän hoidon tarjoamiseen.

Valmistuvat sairaanhoitajat odottavat työn olevan monipuolista ja haastavaa (Halcomb ym. 2011, 2233) sekä itsenäistä (Freeman ym. 2012, 1536). Melkein yhtä tärkeiksi opis-kelijat kokivat työhön liittyvät mahdollisuudet ammatilliseen kehittymiseen sekä potilas-keskeisen hoidon (Halcomb ym. 2011, 2233). Ammatissa ja työssä kehittyminen oli myös yksi Abrahamsenin (2014, 309) tutkimuksessa nousut tärkeä työpaikan valintaa oh-jaava tekijä, mutta sen vaikutus ei noussut opiskelijoilla niin suureksi kuin muut työn si-sältöön vaikuttavat arvot, kuten auttamishalu ja työhön liittyvä itsenäisyys ja luovuus (Ab-rahamsen 2014, 310). Odotukset ammatillisesta kehittämisestä ovat yksi tekijä, jotka saattavat vaikuttaa työn etsimiseen myös ulkomailta (Freeman ym. 2012, 1540).

Auttamishalu ja mahdollisuus tarjota potilaalle hyvää hoitoa nousivat esille tärkeinä työltä odotettavilta arvoilta. Hoitajien ja potilaiden oikein mitoitettua määrää pidettiin tärkeänä (Abrahamsen 2014, 2235). Eri hoitotyön aloille suuntaavilla opiskelijoilla korostuivat eri arvot työpaikkaa valitessa. Vanhushoitotyöhön suuntaavilla sairaanhoitajaopiskelijoilla merkittävimmät työhön liittyvät arvot olivat auttamishalu, itsenäisyys, luovuus ja kehitty-minen. Psykiatriseen hoitotyöhön suuntaavilla sairaanhoitajaopiskelijoilla merkittävim-mät arvot työhön liittyen olivat auttamishalu, itsenäisyys ja luovuus. Yleiseen sairaala-hoitotyöhön suuntaavilla sairaanhoitajaopiskelijoilla merkittävimmät arvot työhön liittyen olivat työturvallisuus, itsenäisyys ja auttamishalu. (Abrahamsen 2014, 305.)

5.1.2 Työpaikan ulkoiset tekijät

Larsenin ym. (2012) tutkimuksessa työpaikaikajan ulkoiset tekijät, kuten palkkaukseen ja työaikoihin vaikuttamiseen liittyvät tekijät nousivat tärkeimmiksi työpaikan valintaa ohjaa-viksi arvoiksi (Larsen y. 2012, 429). Opiskelijat nostivat esille myös lukukausimaksujen hyvitykset (Larsen ym. 2012, 247), joka on ymmärrettävää kun kyseinen tutkimus on

tehty Yhdysvalloissa, jossa yliopistoissa ja korkeakouluissa lukukausimaksut nousevat korkeiksi (U.S. Department of Education 2016). Taloudelliset tekijät olivat yksi merkittävä syy, joka saa valmistuvat sairaanhoitajat miettimään työskentelyä ulkomailla (Freeman ym. 2012, 1536). Tulevan työpaikan valintaan vaikuttivat myös työpaikan sijainti sekä perheen ja tukiverkoston läheisyys, perhettä ja sukulaisia haluttiin pysyä lähellä (Freeman 2012, 1539).

5.1.3 Opiskelujen aikaisten harjoitteluiden vaikutus

Opiskelujen aikaisilla käytännön työelämän jaksoilla oli vaikutusta opiskelijoiden tulevaisuuden urasuunnitelmiin (McKenna ym. 2010, 178). Myös Freemanin ym. (2012, 1539) tutkimuksessa havaittiin että yksi merkittävimmistä ensimmäisen työpaikan valintaan vaikuttaneista tekijöistä oli harjoittelujaksot. Harjoittelut auttoivat vahvistamaan uravalintaa tai toisaalta huomaamaan jonkin hoitotyön alan sopimattomuuden. Harjoitteluissa opiskelijat pääsivät kokeilemaan hoitotyön aloja, joita eivät ehkä muuten olisi harkinneet työskentelypaikoikseen. Harjoittelujaksoilla opiskelijat saivat mahdollisuuden tarkastella erilaisilla hoitotyön aloilla toimimista sekä positiivisista että negatiivisista näkökulmista, mikä auttoi suuntamaan uravalintoja. Erityisesti positiivisilla kokemuksilla oli vaikutusta suuntautumiseen hoitotyössä. Harjoittelut auttoivat ymmärtämään eri työpaikkojen luonnetta, jolla oli myös vaikutusta siihen mihin opiskelijat aikoivat sijoittua työelämässä. Harjoittelupaikkojen sijaintien avulla opiskelijat pystyivät arvioimaan tulevan työpaikan sijainnin merkitystä taloudellisesta ja elämäntapatekijöiden näkökulmasta. (McKenna ym. 2010, 178-181.) Harjoittelujen avulla opiskelijat saivat työtilaisuuksia ja saivat luotua yhteyksiä työpaikkoihin (Freeman 2012, 1539).

Taulukko 6. Tekijät, jotka vaikuttavat siihen, mihin valmistuva sairaanhoitaja sijoittuu työelämässä.

Tulokset		
1. Mitkä tekijät ovat yhteydessä siihen, mihin valmistuva sairaanhoitaja sijoittuu työelämässä?		
Työn sisäiset tekijät	Työpaikan ulkoiset tekijät	Opiskelujen aikaisten harjoittelujen vaikutus
monipuolinen, haasteellinen. luovuus, itsenäisyys, työturvallisuus, mahdollisuudet kehittyä, hyvän hoidon tarjoaminen	palkkaus, työaikoihin vaikuttaminen, työpaikan sijainti	uravalintojen vahvistuminen ja uudelleen suuntaaminen, yhteyksien luominen työpaikkoihin, työtilaisuuksien saaminen

5.2 Mikä tekee työpaikasta vetovoimaisen valmistuneen sairaanhoitajan näkökulmasta?

Toiseen tutkimuskysymykseen vastanneita tutkimuksia löytyi viisi, joista kolme oli suomalaisia, yksi singaporelainen ja yksi sekä Singaporesta sekä Australiasta.

Singaporelainen tutkimus oli vuonna 2012 julkaistu Michelle Clearyn, Jan Horsfallin, Debra Jacksonin, Paulpandi Muthulakshmin ja Glenn E. Huntin singaporelaisten valmistuneiden sairaanhoitajien kokemuksia ja näkemyksiä ammatillisesta kehittymisestä ja etenemisestä selvittävä kvantitatiivinen tutkimus, johon osallistui 80 vastavalmistunutta sairaanhoitajaa.

Sekä Australiasta että Singaporesta oleva tutkimus oli vuonna 2012 julkaistu tutkimus, jonka olivat tehneet samat henkilöt kuin edellisen tutkimuksen. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää äskettäin sairaanhoitajatutkinnon suorittaneiden näkemyksiä korkeakoulusta valmistumisesta, vaadituista hoitotyön taidoista ja ominaisuuksista, työpaikkaan siirtymisestä, saadusta tuesta, hoitotyön johdosta ja esikuvista sekä urakehityksestä ja pysymisestä hoitotyössä.

Suomalaisia tutkimuksia oli kolme, joista ensimmäinen oli Emmi Wannan 2015 julkaistu Pro Gradu tutkielma, joka selvitti nuorten sairaanhoitajien toiveita johtamiselta ja työltä sekä millaiset työelämän elementit ja asiat johtamisessa ovat tärkeitä nuorille sairaanhoitajille. Kvalitatiivisessa tutkielmassa oli mukana 10 alle 30-vuotiasta sairaanhoitajaa.

Toinen suomalaistutkimus oli vuonna 2014 julkaistu monimenetelmällinen Mervi Flinkmanin väitöskirja, jonka tarkoituksena oli selvittää mitkä tekijät ovat yhteydessä nuorten sairaanhoitajien aikomukseen lähteä ammatistaan.

Kolmas suomalaistutkimus oli Mari Kaljusen vuonna 2014 julkaistu kandidaatintutkielma, jossa selvitettiin työpaikan vetovoimaisuuteen liittyviä seikkoja, erityisesti miten työantajan muokattavissa olevat tekijät vaikuttavat työpaikan houkuttelevuuteen. Tutkimus oli kvalitatiivinen ja siihen osallistui 5 äskettäin valmistunutta sairaanhoitajaa.

Valituista tutkimuksista nousi esille sekä työpaikan ulkoisiin tekijöihin että sisäisiin tekijöihin vaikuttavia asioita. Lisäksi tutkimuksista nousi esiin useita työyhteisöön, johtajuuteen, koulutus- ja uralla etenemismahdollisuuksiin liittyviä tekijöitä. Myös hyvän hoidon toteuttaminen oli nuorille sairaanhoitajille tärkeä työhön vaikuttava asia.

5.2.1 Työpaikan ulkoiset tekijät

Työaikaan vaikuttaminen ja työajan yhteensovittaminen helpommin muun elämän kanssa nousi esiin lähes kaikissa tutkimuksissa. Nuoret sairaanhoitajat halusivat vaikuttaa omiin työaikoihinsa ja tehdä työtä silloin kun se heille parhaiten sopii (Wanne, 2015, 71). Flinkmanin (2014, 69) tutkimuksessa lähes kaikki nuoret sairaanhoitajat olivat tyytymättömiä työaikoihin ja vuorotyö ja työtuntimäärä olivat merkittäviä tekijöitä jotka saivat nuoren sairaanhoitajan miettimään alanvaihtoa (Flinkman 2014, 71). Clearyn ym. (2013b, 2607) tutkimuksessa työajat olivat yksi merkittävimmistä työtyytymättömyyttä aiheuttavista tekijöistä, sairaanhoitajat toivoivatkin työhönsä vähemmän työtunteja ja joustavampia työaikoja (Cleary ym. 2013b, 2611).

Myös palkkaus koettiin kehnoksi. Sairanhoitajat toivoivat palkkarakenteen parantamista (Cleary ym. 2013a, 2907). Tyytymättömyys palkkaan sai nuoret sairaanhoitajat miettimään jopa alan vaihtamista (Flinkman 2014, s.71). Toisaalta Kaljusen (2014, 36) tutkimuksessa palkkaa ei pidetty merkittävänä kannustimena ottaa työtä vastaan vaan pikemminkin toivottiin erityisosaamisen ja kokemuksen huomioimista paremmin palkassa.

Työpaikan sijainnilla ja työmatkalla oli jonkin verran vaikutusta työpaikan valintaan. Työmatkalla ja sen sujuvuudella on merkittävä vaikutus jaksamiseen, jolloin työpaikan sijainti vaikuttaa työpaikan houkuttelevuuteen (Kaljunen 2014, 45). Kuitenkin muut syyt voivat toimia vahvempina vetovoimatekijöinä jolloin työmatkan pituudella ei ole niin suurta merkitystä (Kaljunen 2014, 39).

Perehdyttämistä ja uuden työntekijän ohjausta pidettiin tärkeänä. Nuoret sairaanhoitajat kokivat tärkeäksi tuen, jota he saivat siirtyessään opiskelijan roolista työntekijäksi (Cleary 2013a, 2905). Sen lisäksi että nuoret sairaanhoitajat toivoivat lisää aikaa siirtyessään työpaikalla itsenäisiksi työntekijöiksi, toivoivat he myös selkeitä ohjeistuksia ja selkeämpiä suunnitelmia (Wanne 2015, 42). Nuoret sairaanhoitajat toivoivat työpaikaltaan mentoria ja ohjausta vanhemmilta työntekijöiltä myös myöhemmin kuin varsinaisen perehdytyksen jälkeen (Wanne 2015, 69). Tuen ja perehdyttämisen puute ovat tekijöitä jotka ovat yhteydessä nuorten sairaanhoitajien aikomuksiin lähteä alalta (Flinkman 2014, 73).

5.2.2 Työn sisäiset tekijät

Vapaus on nuorille sairaanhoitajille tärkeä työelämän elementti. Nuoret sairaanhoitajat haluavat työskennellä vapaasti omalla persoonallaan (Wanne 2015, 68). Toisaalta kaikille vapaus tehdä työtä omalla tavallaan ei vaikuta merkittävästi työpaikan houkuttelevuuteen (Kaljunen 2014, 33). Clearyn ym. (2013a, 2907) tutkimuksessa sairaanhoitajat toivoivat työpaikaltaan enemmän itsenäisyyttä ja haasteita työhönsä ja vapautta valita oman erikoistumisalansa ja työyksikkönsä. Nuoret sairaanhoitajat haluavat vaikuttaa asioihin, sekä yksikön asioihin että päivittäiseen työhön sekä vaikuttaa päätöksentekoon (Wanne 2015, 71).

Työn haastavuus ja mielenkiintoisuus oli Kaljusen (2014, 29) tutkimuksessa tärkein työpaikan houkuttelevuuteen vaikuttava tekijä. Sairaanhoitajat halusivat hyödyntää osaamistaan eikä omia taitoja haluttu heittää hukkaan (Kaljunen, 2014, 30). Älyllisesti haastava työ oli myös Clearyn ym. (2013a, 2607) tutkimuksessa yksi sairaanhoitajien työtyytyväisyyteen vaikuttava tekijä. Työ ei kuitenkaan saa olla liian kuormittavaa tai vaativaa, koska liialliset vaatimukset vaikuttavat työtyytyväisyyteen negatiivisesti (Flinkman 2014, 70).

5.2.3 Työyhteisöön liittyvät tekijät

Työyhteisön yhteisöllisyys on nuorille sairaanhoitajille tärkeä elementti työssä (Wanne 2015, 68) ja tärkeä vetovoimatekijä työpaikkaa valitessa (Kaljunen 2014, 31). Huono työyhteisö voi vaikuttaa siihen, että tarjottua työtä ei oteta vastaan tai nuori sairaanhoitaja irtisanoutuu työstään (Kaljunen 2014, 31). Työyhteisössä saatu huono kohtelu ja sosiaalisen tuen puute sai nuoret sairaanhoitajat harkitsemaan alalta lähtöä (Flinkman 2014, 73). Singaporelaisten nuorten sairaanhoitajien yksi toive työpaikan suhteen oli työyhteisö, jossa henkilökunnan suhteet olisivat paremmat ja työyhteisössä olisi vähemmän syyllistämistä (Cleary ym. 2013a, 2907).

Työpaikan maineella ja ennestään tuntemisella on työpaikan vetovoimaisuutta lisäävä vaikutus ja se voikin nousta ratkaisevaksi tekijäksi kahta vastaavaa työpaikkaa vertailtaessa. Myös opiskelujen aikaisilla työharjoitteluilla oli selkeä yhteys työpaikan vetovoimaisuuteen. (Kaljunen 2014, 31.) Wanneen (2015, 41) tutkimuksessa suurin osa sairaanhoitajista oli ollut työyksikössä harjoittelussa ennen työllistymistä kyseiseen yksikköön.

Clearyn (2013a, 2905) tutkimuksessa nuoret sairaanhoitajat toivoivat että työpaikoille palkattaisiin lisää työvoimaa. Myös Wanteen (2015, 69) tutkimuksessa nuoret sairaanhoitajat toivoivat työvoiman lisäämistä. Resurssipulasta johtuen nuoret sairaanhoitajat kokivat työssään välillä liiallista vastuuta. Resurssipulasta johtuen nuoret sairaanhoitajat joutuvat tarjoamaan potilailleen vähemmän laadukasta hoitoa kuin olisivat todellisuudessa halunneet antaa. (Wanne 2015, 68-69.) Nuoret sairaanhoitajat halusivat antaa perushoidon lisäksi potilaille myös emotionaalista tukea, sairaanhoitajat kokivat että työllä oli suurempi merkitys kuin vain taloudellinen toimeentulo (Wanne 2015, 68.) Nuorten sairaanhoitajien työtyytyväisyyttä nostivat potilaiden auttaminen (Cleary y. 2013b, 2605) ja mahdollisuus tarjota potilaille hyvää ja tehokasta hoitoa (Cleary ym. 2013b, 2611). Mikäli hoitotyön yhteisössä hoidon taso koettiin heikoksi eikä antanut mahdollisuuksia tarjota niin hyvää hoitoa kuin olisi halunnut, oli sillä merkittävä vaikutus nuoren sairaanhoitajan aikomuksiin lähteä alalta. Myös työtehtävien jakautuminen epäsuotuisasti lisäsi myös nuorten sairaanhoitajien aikomuksia lähteä alalta. (Flinkman 2014, 73.)

5.2.4 Koulutukset, jatkokoulutusmahdollisuudet ja uralla eteneminen

Nuoret sairaanhoitajat ovat halukkaita oppimaan lisää ja osallistumaan koulutuksiin (Wanne 2015, 69) sekä etenemään urallaan (Wanne 2015, 44). Mahdollisuus oppia ja kouluttautua on työpaikan houkuttelevuuteen merkittävästi vaikuttava tekijä (Kaljunen 2014, 34). Oppiminen voi olla joko päivittäistä oppimista työn lomassa tai erilaisiin koulutuksiin osallistumista (Kaljunen 2014, 34). Koulutusten toivotaan näkyvän myös urakehityksessä (Wanne 2015, 45). Singaporelaiset nuoret sairaanhoitajat toivovat helpompaa pääsyä jatkokoulutuksiin (Cleary 2013b, 2611). Ammatillinen kehittyminen sisältää sekä kliinisen kokemuksen laajentamisen että jatko-opinnot (Cleary 2013a, 2907). Nuoret sairaanhoitajat eivät halua pysyä työpaikassa, jossa ei ole mahdollisuutta kehittyä tai mahdollisuutta ammatilliseen ylenemiseen (Flinkman 2014, 73).

5.2.5 Esimieheen ja johtajuuteen liittyvät tekijät

Johtajuus liittyy myös työpaikan vetovoimaisuuteen nuorten sairaanhoitajien keskuudessa (Kaljunen 2014, 32). Esimiehen toivotaan olevan helposti lähestyttävä, tukeva ja kannustava sekä työntekijöitä kuunteleva. Lisäksi esimieheltä toivotaan palautetta, läs-

näoloa ja tietoisuutta yksikön asioista. Esimiehen toivotaan ottavan nuorten sairaanhoitajien mieltymykset urakehityksessä huomioon ja tarjoavan mahdollisuuksia edistyä. (Wanne 2015, 71.)

Esimiehen toivotaan tarjoavan koulutuksia (Wanne 2015, 69), kannustavan henkilökuntaa (Cleary 2013a, 2908), palkkaavan lisää henkilökuntaa resurssipulan helpottamiseksi (Wanne 2015, 73), tukevan työpaikan yhteisöllisyyttä (Wanne 2015, 68) ja pitävän työyhteisön puolia (Wanne 2015, 71).

Taulukko 7. Työpaikan vetovoimatekijöitä valmistuneen sairaanhoitajan näkökulmasta

Tulokset				
2. Mikä tekee työpaikasta vetovoimaisen valmistuneen sairaanhoitajan näkökulmasta?				
Työn sisäiset tekijät	Työpaikan ulkoiset tekijät	Työyhteisöön liittyvät tekijät	Koulutukset, jatkokoulutusmahdollisuudet ja uralla eteneminen	Esimieheen ja johtajuuteen liittyvät tekijät
vapaus, itsenäisyys, haasteellisuus, osaamisen hyödyntäminen, mielenkiintoisuus, asioihin vaikuttaminen	työaikoihin vaikuttaminen, palkkaus, työpaikan sijainti, perehdyttäminen ja tuki	yhteisöllinen työympäristö, työpaikan tuntuus, opiskelujen aikaisten harjoittelun vaikutus, työvoiman riittävä määrä, hyvän hoidon tarjoaminen	Mahdollisuus oppia ja kouluttautua, Mahdollisuus edetä uralla	helposti lähestyttävä, tukeva, kannustava, työntekijöitä kuunteleva esimies läsnäolo, tietoisuus työpaikan asioista toivotaan tarjoavan koulutuksia, helpottavan resurssipulaa, tukevan työpaikan yhteisöllisyyttä, pitävän työyhteisön puolia

6 OPINNÄYTETYÖN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Tutkimuseetiikalla tarkoitetaan eettisesti hyvin ja luotettavasti tuotettua tutkimusta (Leino-Kilpi & Välimäki 2014, 363). Eettiset ratkaisut ovat keskeisessä asemassa erityisesti tieteenaloilla, jossa käytetään ihmisiä tietolähteenä tai tutkitaan inhimillistä toimintaa (Leino-Kilpi & Välimäki 2014, 262).

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan mukaan eettisesti hyväksyttävää, luotettavaa ja uskottavaa tieteellistä tutkimusta voidaan tuottaa vain silloin kun tutkimus on suoritettu hyvän tieteellisen käytännön edellyttämällä tavalla. Tutkimusta tehdessä, tulosten tallentamisessa, raportoimisessa ja tulosten arvioimisessa on noudatettava rehellisyyttä, yleistä tarkkuutta ja huolellisuutta sekä tieteelliselle tiedolle ominaista avoimuutta. Myös muiden tutkijoiden töiden ja saavutusten huomioiminen asianmukaisilla lähdeviiteillä kuuluu hyvään tieteelliseen käytäntöön. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6.)

Loukkaukset hyvää tieteellistä käytäntöä kohtaan voidaan jakaa kahteen pääluokkaan: piittaamattomuuteen ja vilppiin. Piittaamattomuutta voi olla laiminlyönti ja holtittomuus tutkimusta suorittaessa, muiden tutkijoiden osuuden vähättely, puutteelliset lähdeviitteet sekä tulosten puutteellinen tai huolimaton kirjaaminen. Vilppi voi olla sepittämistä, havaintojen vääristämistä, luvaton lainaamista tai anastamista. (Leino-Kilpi & Välimäki 2014, 365.)

Tämä kirjallisuuskatsauspohjainen opinnäytetyö on tehty ottaen huomioon hyvä tieteellisen käytäntö. Prosessin aikana on kiinnitetty huomiota tarkkuuteen, huolellisuuteen ja rehellisyyteen. Koska opinnäytetyö toteutettiin kirjallisuuskatsauksena, ei opinnäytetyöhön liity eettisiä haasteita tutkimushenkilöitä kohtaan.

Systemaattista kirjallisuuskatsausta tehtäessä katsauksen eri vaiheita on arvioitava kriittisesti, jotta voidaan arvioida, kuinka luotettavaa tietoa katsauksella on todellisesti saatu (Johansson ym. 2007, 53).

Aineiston hakua tehdessä eri vaiheet kirjattiin tarkasti virheiden minimoimiseksi sekä haun toistettavuuden mahdollistamiseksi. Haku on systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa kriittinen vaihe, sillä virheet hakuprosessin aikana johtavat tulosten harhaisuuteen ja antavat epäluotettavat tulokset (Johansson ym. 2007, 49).

Hyvässä systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa on hyvin suunniteltu hakustrategia, johon tarvitaan ammattilaisten apua valikoitaessa lähteitä (Johansson ym. 2007, 49). Hakua varten laadittiin yhdessä opinnäytetyön ohjaajan kanssa hakusuunnitelma, johon määriteltiin hakutermit sekä sisäänotto- ja poissulkukriteerit. Näitä jouduttiin jonkin verran muokkaamaan osumien vähäisyyden ja toisen tutkimuskysymyksen valitsemisen johdosta. Tässä vaiheessa kiinnitettiin erityistä huomiota huolellisuuteen ja opinnäytetyön tavoitteisiin, jotta muuttuneet hakutermit sekä sisäänotto ja -poissulkukriteerit vastaavat opinnäytetyön tavoitteisiin. Tietokannoiksi valittiin Turun ammattikorkeakoulun tarjoamia tietokantoja luotettavuuden lisäämiseksi. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden ja julkaisujen elektroninen arkisto Theseus hylättiin tietokannoista, koska aineiston keruussa haluttiin panostaa saatujen julkaisujen laadukkuuteen.

Kirjallisuuskatsausta tehdessä kiinnitetään huomiota valittujen artikkelien laatuun luotettavuuden lisäämiseksi (Johansson ym. 2007, 62). Tässä opinnäytetyössä haun antamia julkaisuja ei arvioitu laadun mukaan. Aineistoa tuli niukasti ja mukaan päätettiin ottaa kaikki hakutulokset. Tämä on saattanut vaikuttaa tulosten luotettavuuteen.

Suurin osa valitusta aineistosta oli englanninkielistä. Englanninkielisten artikkelien kääntäminen suomen kielelle on voinut vaikuttaa opinnäytetyön tulosten luotettavuuteen. Mikäli katsauksen tekemiseen käytetään vain englanninkielisiä tekstejä, voi syntyä kieliharha (Johansson ym. 2007, 53). Englanninkieliset ja suomenkieliset artikkelit antoivat kuitenkin samansuuntaisia tuloksia, joten voidaan päätellä ettei kielen kääntämisessä ole sattunut kovin merkittäviä käännösvirheitä.

Opinnäytetyön tulosten luotettavuuteen vaikuttavana tekijänä on opinnäytetyön tekeminen yhden henkilön voimin. Tämä on pyritty huomioimaan kiinnittämällä huomiota huolellisuuteen sekä hyödyntämällä opinnäytetyön ohjaustunteja. Systemaattisen kirjallisuuskatsauksen tekoon tarvitaan yleensä vähintään kaksi tutkijaa, jotta voidaan katsoa tutkimusten valinnan ja käsittelyn olevan pitäviä. (Johansson ym. 2007, 6.)

Opinnäytetyössä on huomioitu lähdeviitteiden merkitseminen tarkasti ja oikein sekä vältetty plagiointia. Opinnäytetyötä tehdessä on noudatettu Turun ammattikorkeakoulun antamia ohjeita opinnäytetyön tekemiseen sekä hyödynnetty opinnäytetyön ohjaajan tapaisia luotettavuuden lisäämiseksi.

7 POHDINTA

Opinnäytetyössä selvitettiin systemaattisen kirjallisuuskatsauksen menetelmää hyödyntäen valmistuvien sairaanhoitajaopiskelijoiden sekä vasta valmistuneiden sairaanhoitajien odotuksia työelämältä ja tulevalta työpaikaltaan sekä tekijöitä, jotka vaikuttavat työpaikan vetovoimaisuuteen. Kirjallisuuskatsauksessa etsittiin vastauksia kahteen kysymykseen. Ensimmäinen kysymys oli, mitkä tekijät ovat yhteydessä siihen, mihin valmistuva sairaanhoitaja sijoittuu työelämässä. Toisena kysymyksenä oli, mikä tekee työpaikasta vetovoimaisen vasta valmistuneen sairaanhoitajan näkökulmasta.

Valmistuvien ja jo valmistuneiden sairaanhoitajien näkemykset vetovoimaisesta työpaikasta olivat hyvin samansuuntaiset tässä kirjallisuuskatsauksessa. Opiskelijoiden odotuksista tulevasta työpaikastaan korostuivat työn monipuolisuus, haasteellisuus, itsenäisyys, luovuus, työturvallisuus, mahdollisuudet kehittyä ja hyvän hoidon toteuttaminen. Myös jo valmistuneet sairaanhoitajat kokivat edellä mainitut työhön liittyvät ominaisuudet tärkeiksi. Valmistuneilla korostui opiskelijoita enemmän työn haasteellisuus ja monipuolisuus, työyhteisöön liittyvät tekijät, jatkokoulutusmahdollisuudet ja esimieheen ja johtajuuteen liittyvät asiat. Tämä voi selittyä sillä että valmistuneilla on jo kokemusta sairaanhoitajana toimimisesta ja siksi työn sisältöön liittyviä odotuksia on enemmän. Erityisesti jatkokoulutusmahdollisuuksiin ja uralla etenemiseen liittyvien odotusten korostuminen valmistuneiden sairaanhoitajien ryhmässä voidaan päätellä johtuvan siitä että opiskelijoilla oma koulutus on vielä kesken ja ura vasta edessä kun taas valmistuneilla sairaanhoitajilla peruskoulutus on jo takana ja he haluavat suunnata uralla eteenpäin.

Myös työn ulkoisiin tekijöihin liittyvät tekivät olivat samansuuntaiset sekä valmistuvien että valmistuneiden ryhmissä. Molemmissa ryhmissä nostettiin palkkaus, työaikoihin vaikuttaminen ja työpaikan sijainnin merkitys työpaikan vetovoimaisuuteen vaikuttaviksi tekijöiksi. Valmistuneiden sairaanhoitajien kohdalla korostuivat perehdytyksen ja tuen merkitys uuteen työpaikkaan siirryttäessä.

Käytännön harjoitteluiden merkitys oli havaittu sekä valmistuvien että valmistuneiden joukossa. Käytännön harjoitteluilla näyttäisi siis olevan voimakas urasuunnitelmia ohjaava vaikutus.

Tässä opinnäytetyössä saadut tulokset valmistumassa olevien sairaanhoitajaopiskelijoiden ja vasta valmistuneiden sairaanhoitajien näkemyksistä ja odotuksista työelämältä ja työpaikoilta heijastavat yleisesti nuoren sukupolven mukanaan tuomia muutoksia työelämään lähivuosina. Lisääntynyt valinnanvapaus työelämässä tarkoittaa muun muassa työpaikkojen vaihtuvuutta, työtehtävien vaihtoa työyhteisön sisällä aikaisempaa kevyimmin perustein ja työpaikkojen kilpailuttamista (Halava & Pantzar 2010, 39). Sekä sairaanhoitajaopiskelijoiden että valmistuneiden sairaanhoitajien keskuudessa työn vapaus oli yksi tärkeä työpaikan sisäisiin ominaisuuksiin kuuluva tekijä. Valmistuneet sairaanhoitajat harkitsivat alalta lähtemistä tai irtisanoutumista mikäli työn sisältö ei vastannut odotuksia sekä vertailivat työpaikan ulkoisia tekijöitä työtarjouksia arvioidessa.

Työaikoihin vaikuttaminen oli myös tärkeä työpaikan ulkoinen tekijä sekä valmistuvien sairaanhoitajaopiskelijoiden että vasta valmistuneiden sairaanhoitajien keskuudessa. Länsimaissa lisääntynyt kiireen kokeminen ja työn ja vapaa-ajan tasapainon ongelmat ovat lisääntyneet jo vuosikymmenien ajan. Yli puolet suomalaisista kaipaa elämäänsä lisää vapaa-aikaa ja työntekijöistä jopa kolme neljästä kokee ajan riittämättömyyttä (Halava & Pantzar 2010, 32). Valmistuneet sairaanhoitajat kokivat työaika-autonomian merkittäväksi työhyvinvoinnin edistäjäksi (Wanne 2015, 68) ja työajan jouston tärkeäksi työpaikan vetovoimatekijäksi (Kaljunen 2014, 34).

Työssä vietetylle ajalle asetetaan nykyään suurempia mielekkyyksivaatimuksia kuin aikaisemmin (Halava & Pantzar 2010, 23). Tämä näkyy myös tämän opinnäytetyön tuloksissa. Sekä valmistuvat sairaanhoitajat että vasta valmistuneet sairaanhoitajat odottavat monipuolista ja haasteellista työtä sekä mahdollisuuksia kehittyä, kouluttautua ja edetä uralla. Valmistuneiden sairaanhoitajien ryhmässä korostui työyhteisön merkitys työssä viihtymiseen. Työhyvinvoinnilla, myönteisellä ilmapiirillä ja erityisesti eri ammattiryhmien välisellä yhteistyöllä on tutkimusten mukaan vetovoimaisten sairaaloiden tunnusmerkkejä ja yhteydessä potilaiden laadukkaaseen hoitoon (Mäkipää ym. 2012, 1060-1063). Tässä opinnäytetyössä nousi yhtenä tärkeänä tekijänä hyvä hoito, sekä sairaanhoitajaopiskelijoiden että valmistuneiden sairaanhoitajien keskuudessa.

Tarvitaan lisää ja kattavampaa tutkimusta valmistuvien sairaanhoitajaopiskelijoiden ja vasta valmistuneiden sairaanhoitajien työelämän odotuksilta, jotta voidaan kehittää hoitotyötä ja hoitokulttuuria suuntaan, joka houkuttelee tuoreita sairaanhoitajia hoitoalalle.

LÄHTEET

Abrahamsen, B. 2014. Nurses' choice of clinical field in early career. Blackwell Publishing Ltd: Journal of Advanced Nursing 71.

Ahokas, J.; Honkatukia, J.; Lehmus M.; Niemi, J.; Simola, A. & Tamminen, S. 2015. Työvoiman tarve Suomen taloudessa vuosina 2015–2030. Helsinki: Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT. <http://vatt.fi/documents/2956369/3012201/t181.pdf>

Cleary, M.; Horsfall, J.; Jackson, D.; Muthulakshmi, P. & Hunt, G. E. 2013a. Recent graduate nurse views of nursing, work and leadership. John Wiley & Sons Ltd: Journal of Clinical Nursing 22, 2904–2911.

Cleary, M.; Horsfall, J.; Jackson, D.; Muthulakshmi, P.; Happell, B. & Hunt, G. E. 2013b. Career development: graduate nurse views. Blackwell Publishing Ltd: Journal of Clinical Nursing 22, 2605–2613.

Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Flinkman, M. 2014. Young Registered Nurses' Intent to Leave the Profession in Finland – a Mixed-method Study. Turun yliopisto.

Freeman, M.; Baumann, A.; Akhtar-Danesh, N.; Blythe J. & Fisher, A. 2012. Employment goals, expectations, and migration intentions of nursing graduates in a Canadian border city: A mixed methods study. International Journal of Nursing Studies

Gummerus 2016, MOT sanakirja Gummerus Uusi suomen kielen sanakirja, Gummerus Kustannus, viitattu 16.11.2016

Haapalainen, S. 2012. Vapaita kommentteja tai ajatuksia nuorten työelämäkäsityksistä ja niiden suhteesta aikaansa. Taloudellinen tiedotustoimisto: Nuoret ja työelämä – kaksi eri maailmaa? Helsinki

Halava, I. & Pantzar, M. 2010. Kuluttajakansalaiset tulevat. Helsinki. Elinkeinoelämän valtuuskunta.

Halcomb, E.; Salamonson Y.; Raymond D. & Knox N. 2011. Graduating nursing students' perceived preparedness for working in critical care areas. Blackwell Publishing Ltd: Journal of Advanced Nursing 68.

Heinonen, N. 2004. Terveysalan koulutuksen työssäoppiminen ja ohjattu harjoittelu. Suositus sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköille. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.

Hotus 2010, JBI-suositus Näyttöä Magneettisairaala-mallin vaikutuksista hoitaja- ja potilastuloksiin, viitattu 16.11.2016
http://www.hotus.fi/system/files/BPIS_ennakko_2010-11_0.pdf

Johansson, K.; Axelin, A.; Stolt, M. & Ääri, R-L. 2007. Systemaattinen kirjallisuuskatsaus ja sen tekeminen. Turun yliopisto.

Kaljunen, M. 2014. Työmatka ja muut vetovoimatekijät työpaikan valinnassa -Case Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri Eksote. Lappeenranta University of Tecnology.

Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2009. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki: WSOYpro.

Kuntatyönantajat 2016. Terveys- ja terveydenhuollon hoitohenkilöstö. Viitattu 18.11.2016 <http://www.kuntatyonantajat.fi/fi/kunta-tyonantajana/henkilosto/terveydenhuolto/Sivut/default.aspx>

Larsen, R.; Reif, L. & Frauendienst, R. 2012. Baccalaureate Nursing Students' Intention to Choose a Public Health Career. Public Health Nursing Volume 29 Number 5.

Leino-Kilpi H. & Välimäki M. 2014. Etiikka hoitotyössä. Helsinki: SanomaPro

McKenna, L.; McCall, L. & Wray, N. 2010. Clinical placements and nursing students' career planning: A qualitative exploration. International Journal of Nursing Practice.

Mäkipää, S.; Laaksonen, K.; Saarinen J. & Miettinen M. 2012. Miten terveydenhuoltoalan vetovoimaisuutta voidaan lisätä? Suomen Lääkärilehti 13/2012.

Myllyniemi, S. 2012. Vapaita kommentteja tai ajatuksia nuorten työelämäkäsitteistä ja niiden suhteesta aikaansa. Taloudellinen tiedotustoimisto: Nuoret ja työelämä – kaksi eri maailmaa?

Helsinki Mäkipää, S.; Laaksonen, K.; Saarinen J. & Miettinen M. 2012. Miten terveydenhuoltoalan vetovoimaisuutta voidaan lisätä? Suomen Lääkärilehti 13/2012.

Opetushallitus 2016. Kysynnän ja tarjonnan kohtaaminen, Sairaanhoitajat ja muut terveydenhuollon asiantuntijat. Viitattu 18.11.2016. http://www.oph.fi/tietopalvelut/ennakointi/ennakoinnin_tietopalvelu_enssi/sosiaali-terveys- ja liikunta-ala/kysynnän_ ja_ tarjonnan_ kohtaaminen#sai

Opetusministeriö 2006. Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon. Koulutuksesta valmistuvien ammatillinen osaaminen, keskeiset opinnot ja vähimmäisopinnot. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2006:24.

Pakkanen, I. 2010. Nuorille faktaa ja hyviä kokemuksia. Tehy-lehti 2/2010

SoleOPS 2015-2016. Sairaanhoitajakoulutus (Turku). Turun ammattikorkeakoulua. Viitattu 23.11.2016. https://ops.turkuamk.fi/opsnet/disp/fi/ops_KoulOhjSel/tab/tab/sea?koulohj_id=8357134&ryhmyyp=1&lukuvuosi=2888423&stack=push

Tilastokeskus 2015. Ammattikorkeakouluissa suoritettavat tutkinnot koulutustyyppin, koulutusalan (opetushallinnon luokitus) ja sukupuolen mukaan 2014. Viitattu 18.11.2016 <http://www.tilastokeskus.fi/til/akop/tau.html>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Helsinki

U.S. Department of Education 2016, National Center for Educational Statistics. Viitattu 10.11.2016 http://nces.ed.gov/programs/digest/d10/tables/dt10_345.asp

Vipunen, opetushallinnon tilastopalvelu, 2016. Ammattikorkeakouluissa suoritettavat tutkinnot. Viitattu 18.11.2016 https://vipunen.fi/fi-fi/_layouts/15/xlviewer.aspx?id=/fi-fi/Raportit/Ammattikorkeakoulujen%20tutkinnot%20-%20koulutustyyppi.xlsb)

Wanne, E. 2015. Nuorten sairaanhoitajien toiveita johtamiselta ja työelämältä. Turun Kauppakorkeakoulu

